

# РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорулицьки). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

**Передплата**  
на «РУСЛАНА» вносить:  
**в Австрії:**  
на цілий рік 20 кор.  
на шість року 10 кор.  
на чверть року 5 кор.  
на місяць 1-70 кор.  
**За границею:**  
на цілий рік 16 рублів або 36 франків  
на шість року 8 рублів або 18 франків  
Почтковоє число по 16 сот.

## Рільні страйки в Галичині.

(+) В значній частині повітів східної Галичини проявили ся поміж рускими хліборобами рільні страйки в доволі широких розмірах. Навіть польські дневники признають, що головною причиною сего руху є незвичайно низька плата подавана хліборобским робітникам особливо жидами-посесорами, а також многими посесорами-християнами і дідичами. Змаганє легальною дорогою до поліпшеня плати а тимсамим і до поліпшеня долі хлібороба через відмову роботи, треба вважати самообороною проти визиску. Доси рускі хлібороби держали ся на тій легальній дорозі і в многих громадах вийшли побідно, закінчили страйк по підвишеню до відповідних границь робітничої плати. Однак в деяких сторонах населенє переходить границі оправданих домагань, думаючи, що треба більше вимагати, то щось таки досягне ся, або насильно зганяє робітників посторонних. Поступованє таке може довести наших хліборобів до вельми шкідлих наслідків, і для того остерігаємо руских хліборобів перед всякими нелегальними починами, перед всяким насильством, бо тим як-раз шкодять оправданним своїм домаганям. Інтелігенція руска повинна щирою порадою освідчувати наших хліборобів і остерігати їх перед всякими нерозважними починами, бо руский хлібороб не є на те, щоби служив погноєм для ідей соціялістів, які зуміють при тім для себе упечи свою печеню.

З другого боку правительственні органи повинні бачити на се, що їх задачею є щільнувати ладу і порядку, здержувати тактовним поведенєм населенє від насильних починів, але не їх задачею наганяти робітників тим, що старають ся визискувати їх надмірно низькою платою.

Керманічі сего руху повинні бачити щільно на те, щоби він не зійшов з правої дороги, бо *quidquid agis, prudenter age, et respice finem!*

Понизше подаємо відозву надіслану нам «Народним комітетом».

### ДО ВСЕГО РУСКОГО НАРОДУ В ГАЛИЧИНІ.

Рільничий страйк, який появил ся в 17 повітах східної Галичини, витворив дуже поважну ситуацію.

Появленє сего страйку, яко доказу зростаючої свідомости і енергії нашого народу, треба повитати з вдоволенєм, а законне поведенє страйкуючих і солідарність руских хліборобів, яка майже всюди показала ся, з признанєм.

Страйк сей єсть конечним наслідком нездорових економічних і національно-політичних відносин в нашім краю, гіркої біди народних мас і тажкого гнету всего руского народу.

Отже і класовий інтерес наших хліборобів, і економічний та національно-політичний інтерес всего руского народу вимагають, щоби сей страйк скінчив ся користно. Сего вимагає і справедливість, на котрої основі руский нарід стоїть і все стояти хоче.

Страйк єсть законно дозволений і загально прийнятий спосіб борби о поліпшенє долі робучих мас, тільки він мусить вести ся спокійно і без насильств.

Але з противної сторони роблять ся всякі заходи, щоби теперішній страйк скінчив ся на нічім, ба, навіть проявляє ся змаганє, щоби провокаціями викликати незаконности, котрі можна би відтак силою здусити, через що наш нарід мусів би в своїм теперішнім тяжким положеню лишити ся, або до ще гіршого дійти.

Народний Комітет мав давно на оці страйку і постановив єще на з'їзді з 26. (н. ст.) грудня 1901. р., щоби «супротив щораз змагаючої ся агресивности противників, задля оборони прав і заспокоєня потреб руского народу, ужити всіх можлих законних способів, не виключаючи і страйків та бойкотів».

Сими всіми причинами і обставинами спонуканий Народний Комітет зійшов ся враз з рускими послами, соймовими і парламентарними, які на-борзі змогли зібрати ся (Романчук, Барвіньский, др. Кос, др. Могильницький, Гліджук, Богачевский, Гурик), на нараду в справі ситуації, викликаной теперішнім страйком.

На тій нараді постановлено однодушно звернути ся до руского народу з отсим **зазивом:**

Братя селяне! Дораджуємо вам і звизаємо вас всіх до такого поведеня в справі теперішнього хліборобского страйку:

Ті, що страйк розпочали та поставили жаданя справедливі, нехай не дають ся нічим спонукати або настрашити до відступленя від страйку без корисного для них полагожденя справи.

Де ще страйку нема, а хліборобам діє ся від двора кривда, нехай ставлять свої оправдані жаданя та організують ся.

Де вже страйк є, нехай всі місцеві робітники тримають ся солідарно.

Заможніші господарі нехай запомагають страйкуючих роботою у себе і харчем.

Посторонні громади не повинні ударемнювати страйку насиланєм своїх робітників.

При тім однакож zarazом звизаємо всіх і остерігаємо:

Захуйте ся, як доси, цілком спокійно, не уживайте ніяких насильств ані навіть грозьб, вистерігайте ся обмежувати свободу заробкованя! Будьте особливо осторожні, коли би ви виділи, що вас хотять спонукати до якого противзаконного поведеня та викликати які розрухи, чим би і зломано страйк. Також не треба ставити занадто високих неможлих до сповненя жадань, а тим певнійше зможете виграти справу.

Нашу інтелігенцію звизаємо, щоби в дусі сеї відозви впливала на селян, щоби помагала селянам порадою і ділом, щоби інтервенцією при угодах причиняла ся до корисного для селян полагожденя страйків.

Задля лекшого і певнійшого переведеня страйків по мисли сеї відозви, звизаємо до засновуваня страйкових комітетів, місцевих і повітових.

Наконець звизаємо як селян так інтелігенцію, щоби подавали до публичної відомости всі помічені провокації і незаконности публичних органів в сій справі.

Солідарним поведенєм покажіть силу, законним поведенєм покажіть, що по вашій стороні правда, а ваша добра справа мусить виграти...

У Львові, дня 26. (н. ст.) липня 1902. року.

*Юліян Романчук,*

голова Народного Комітету, посол до ради державної.

*Др. Кость Левіцький,*

*Др. Мик. Шухевич,*

заступники голови.

*Др. Яр. Олесьницький,*

*Л. Цегельський,*

секретарі.

## ДО ПИСЬ

### З Тернополя.

До вступного іспиту до I кл. тутешньої рускої гімназії зголосило ся в передферіальнім реченні 88 учеників. При іспиті відпало лише кількох, так, що звиш 80 вписало ся до I класу. По феріях зголосить ся певно ще до 20, отже два відділи I класу будуть заповнені. Все таки фреквенція I класу в порівнаню з минулим роком не змогла ся зовсім — а се свідчить о тім, що наші люде все ще не конче розуміють вагу образованя. Вправді п. посол Міхальський сказав в комісії шкільній при дебаті над рускою гімназією в Станіславові, що фреквенція в тернопільській гімназії є штучна, та що інтелігенція наганяє учеників до школи, то все таки агітація в тім напрямі може би була довела до більших успіхів, если би лише інтелігенція дійсно троха живійше брала ся за се діло. Товариство педагогічне в Тернополі хотячи прийти в поміч тим, що наміряли би посилати синів своїх до гімназії, отворило було вакаційний курс, на котрім слабше приготовані ученики мали підучити ся, особливо німецького язика, та з причини малого числа зголосивших ся (зголосило ся лише 8) не могло сего курсу отворити. Се найліпший доказ, що нема тої агітації по селах, про яку говорив п. посол, а якої нам би конечно потрібно. Наш селянин потребує конечно принуки навіть в тім напрямі. Сей обовязок почиває передовсім на святих та учителях. Найжеж они таки конечно вишукують спосібніших хлопців та своїм впливом заохочують батьків до посланя дітей до школи. Най нам взірцем буде Ряшів! Там певно без агітації не знайшло би ся 135 селянських дітей в I класі, а та агітація, яку веде в тім напрямі польска інтелігенція, се для неї як-раз найбільша честь.

Через час вакацій можна не одного хлопчину єще приготувати. Тому не щадім труду та памятаймо, що ми потребуємо як найбільше інтелігентних робітників до народної роботи.

При тій нагоді належить згадати єще про уміщенє рускої гімназії в Тернополі. Кімнати на класи винаймає правительство в старім повзуїцькім будинку. По вакаціях буде вже клас V, а що кожда класа крім V має вже відділ, то усіх клас буде 9. Та помімо того кр. шкільна Рада якось не думає про будову окремішно-

го будинку — а ученики та учителі мусять зі шкодою для свого здоров'я міститись у малих темних, низьких та вогких норах, непригожих не то до науки але і до мешканя. Ще тамтого року візвало було тутешнє староство властителей ґрунтів в Тернополи, щоси предложили оферти на продажу парцель під будову ґимназії. Зголосило ся аж 9. Була навіть, комісія з намісництва під проводом надінжінера п. Гавришкевича та від того часу не чувати навіть на яку площу правительство рішало ся. Если справа так дальше мала би іти, то здає ся, ґимназія буде вже повна, а будинку все ще не буде. Тож поспіх в тій справі є конечний — а вийде лише в користь молодіжи і учителів.

## Нехай буде, як бувало!

Хто застановить ся лише глубше над причинами невідрадного нашого положеня під зглядом національним і суспільно-економічним, а в послідстві і під зглядом просвітним, той не заперечить того, що одною з головніших перепон, які спиняють живіший розвій нашого народа у всіх напрямках его культурного житя, є той віками в злиднях виплеканий консерватизм і якась нехить та упереджене до здобутків загальних плодів новочасної культури. Як майже перед сорок роками, коли наш нарід заледви переступив поріг конституційного житя, в галицкім соймі залунав при одній з дебат традиційний оклик бувшого коломийского посла бл. п. Ковбасюка: «Нехай буде, як бувало!», так сей характеристичний оклик і по нині гніздить ся в глубині душі майже кожного пересічного Русина... Не дивота проте, що заповадлива праця свідомих одиниць не вичала ся дотепер такими успіхами, як би сего ожидати належало, бо широкий загал, як би не свідомий був того, що народи живуть нині в ері пари і електрики, а в виду того треба би вже раз розстатись на завсе з тою закостенілою у нас традицією «нехай буде, як бувало», бо інакше грозить нам нині більше, як колись давніше, потопа з сторони інших культурних народів.

Вправді, згадана евентуальність в буквальному тому слова значіно є виключена, але ніхто сего не заперечить, що чужий культурний залив спиноє дуже національно-культурний розвій слабше культурно розвинених народів, а одинокою тамою проти чужого заливу є тільки свідомі своєї задачі інтелігенція, і протє усилене інтелігентної верстви межі Русинами повинно стати паролем загалу, а по крайній мірі тих чинників, котрі своїм суспільним положенем мають вплив на загал. Усилене інтелігенції — після своєї гадки — не повинно бути одностороннє, значить: скріпляти через школи лише тую інтелігентну верству, котра працює ви-

ключно умислово, як: професори, адвокати, те-хвіки всяких категорій і т. п., але рівнобіжно і систематично старати ся також і то, щоби свідомі наші люде здобували собі при урядах низпні посади, як: возних, листоносів, слуг і т. д., а такі посади відновідні для таких, котрі в своєї молодости не могли віддати ся шкільній науці, або задля ріжних причин не пощастило ся покінчити їм шкіль, але в практичнім житю присвоїли собі таке знанє і здобули собі таку кваліфікацію, котра уможливає їм убігати ся о одну з тих низпних посад.

Галицка, а зглядно австрійска Русь, доставляє рік річно значний конґінґент рекрутів, між якими находить ся немало талановитих та спосібних людей, переважно селянских синів з народною школою, котрі — дослужившись відтак підофіцирекої шаржі, при відповіднім поученю, легко можуть найти кусень хліба та забезпечити свою будучність з пільгою для своєї родини. Тимбільше, що міністерство війни дає від довших літ щомісячну пенсію тим підофіцирам, котрі вслужили три роки і є спосібні до дальшої служби.

В тім предметі забирав я вже в попередних роках голос і уважаю відповідним повернути нині ще до тої самої квестиї, бо бути може, що сих кілька слів освідомить ширший кружок і найдуть ся між отцями такі, котрі — маючи своїх синів в війську, вплинуть на них у власнім інтересі, щоби старались користати з добродійств, прислугуючих їм слушно за принесений податок крови.

Після обовязуючих приписів, підофіцири, котрі обовязують ся по трех роках дальше служити, одержують таку пенсію: капраль получає що місяця 20 К, фірер 30 К, фельдвებель 40 К; по вислуженю 6 літ: капраль що місяця 25 К, фірер 35 К, фельдвებель 45 К; по вислуженю 9 літ: капраль що місяця 30 К, фірер 40 К, а фельдвებель 45 К. Крім щомісячної пенсії дістає ще: капраль щоденно 30 сот., фірер 40 сот., фельдвებель 70 сот. Таким способом в 10-ім році служби, буде діставати: капраль 469 К, фірер 626 К, фельдвებель 795 К на рік, причім треба додати, що кождий з них має харч, одіж, хату і свѣтло.

Не тільки дає ся такому підофіцирови місячна пенсія відповідно до его шаржі, але по вислуженю 12 літ — а літа числять ся від дня вступленя до війська — може такий підофіцир дістати правительственну посаду, а то: возного, листоноса або слуги при ґимназіях і реальних школах і т. п.; вислужені же рахункові підофіцири дістають посади урядників скарбових, почтовых, маніпуляційних при судах і можуть дослужити ся висшої ранґи.

Користи з сего є наглядні і великої ваги не тільки для одиниць, але і цілих родів, бо той, що забезпечить свою будучність сею дорогою, не потребує журитись, як то вижити нераз

з малого кусника ґрунту, або валятись по зарібках, щоби з дня на день пережити, а притім і иньшим членам родини, що позістануть на ґрунті, стане лекше...

В другій половині вересня починають вертати домів «урльонники», отже тепер найвідповіднійша пора, щоби отці, котрі мають своїх синів підофіцирами, а час повороту до дому їм зближає ся, вплинули на них в повисшім напрямі та представили їм, що — коли можуть забезпечити собі інакше красшу будучність, нехай користають з того, бо дома жеде їх біда і нужда, та незавидна перспектива шукати щастя хиба за морем...!

Не все добре, що бувало! Свѣт нині поступає наперед, а в виду загального поступу наше традиційне «нехай буде, як бувало» — є прямо убійчим для розвою національного організму!..

Іван Вачинський,  
п. і к. капітан ем. і касиєр  
«Дністра».

## НОВИНИ.

— Календар. Вівторник: гр.-кат. Атиногена; рим.-кат. Марти. — В середу: гр.-кат. Марія муч.; рим.-кат. Абдона.

— З'їзд українсько-руских академиків у Львові покінчив триденні наради в неділю вечером.

В суботу пополудни відбула ся жива і всесторонна дискусія над проголошеними на ранішнім засіданю рефератами: п. Ром. Перфецкого: «Молодіж а суспільність» і п. Ів. Брика. «Про москвофільску справу». В дискусії забрало голос кількадесят бесідників, а між ними оба представителі чеської поступової молодіжи, які заявили симпатії Чехів для Русинів, переслідуваних в Галичині польскими верховодами. Чех п. Брож запротестував в своїй промові проти відобрания субвенції товариству «Просвіта». Всі бесідники заявляли ся за невиную працю над політичним освідомленем і організацією Русинів в Галичині. Нареди покінчили ся о 1/2 9. год. вечером одностороннім ухваленем резолюцій обох референтів:

Резолюції предложені першим референтом звучать:

Українська молодіж академічна зібрана на вічу дня 26. липня 1902:

констатуєчи, що українська нація в Галичині переходить стадію горячої борні против національно-політичного і соціального поневолення,

І. приступає до систематичної праці серед народу під кличами сеї борні;

II. основою своєї праці вважає:

а) політичне освідомлене і підготовлене сих мас до здобутя національно-територіяльної автономії з повними горожаньскими правами;

б) організоване українських робучих клас для здобутя соціальної рівности і справедливости; і

в) интензивне свідлане для культурного і економічного підвигнення українського народу дорогою органічної роботи.

III. З осібна визнає українська молодіж то

Ярослав Окуневский.

## Листи з чужини.

### В Єгипті.

VI.

Гляньмо-ж на ту старину від тисячів літ!

От приміром на одній нагробній таблиці пишесь: «Тут спочиває капітан війск єгипетских Амес, заслужений у війнах з невірними, відзначений золотим хрестом заслуги на шию, за царюваня фараона такого то». А поруч него: «Тут лежить моя дорога мати» — пише сам Амес. Мумію тої доброї матери віднайдено, а коли єї розмотано з приписаних бавовняних пелен, найдено на раменах, руках та ногах дорожочні нарамники, нашійники з золота містерної роботи, оздоблені емалією та самоцвітами. Цілий стіл займають сї дорожочніности і збуджують подив до майстерської руки давних золотників.

Там знов значить ся на стіні одного гробівця: «Тут спочиває шамбелян королівский, займаючий серце свого пана, тайний совітник (пан тайни), маршалок двору, дорадник короля, виконавець розказів королівских, наставник над всіма роботами королівскими, шеф королівської

канцелярії пан Ті». Коло него погребано тіло его жінки пані Не-вер-го-теп. Про неї пишесь: «Пані Неверготеп (цвіт розкоші) потіха мужа, господиня дому, розвеселяюча серце мужа».

На иньшій місци представлена робота в поли. Пан виїхав в поле дивити ся на свої маєности. Робота панцизняних мужиків книть. Тут оре пара волів, а над ними напись: «Тягніть, круторогі!» Там знов жєнці жнуть збіже, а тут заходять ся коло виноградника. Деякі лїнівї робітники представлені разом з наставником, що розмахнув ся з палицею, а над ними напись: «Плєчі болять лїнівних». Плоди з ріл та худобу везуть перед мандаторів паньских та економів а ті записують усе в книж папірусові. У пана Аменготена значить ся, що він посідає в своїй власности 1.000 штук рогатої худоби, 8.000 овец, тільки а тільки усякого дробу, а тільки а тільки моргів поля і т. д.

Там у прегарнім малюнку представлено, кілько то сей пан записав за «упокій своєї душі» на церкві і святині. Там намальовані жінки, що несуть гуси; мужики, що приносять в дарі заяці, в кошах несуть риби і всяке инше добро. Кожде паньске село має зазначено, кілько обовязане дати дачки на церкву.

І родинне житє і товариске представлене тут в гарних малюнках.

Жіноче товариство зібрало са «на чайок». Господиня дому витає своїх приятельок, скоро-

ногі служниці підносять кождій ново прибувшій чашечку чаю. Мужцани забавляють ся при вині. Танечниці розвеселяють їх при звуці музики. І бідний товариш, що за глубоко заглянув в чарку, увіковіченений тут на всі часи в ориґінальний та дуже наївний спосіб. Забавляють ся мужцани, і в пилку, і в варцаби, і в теперішну італійську «тога». Великі пани ходять на лови до Ніля на носорожців та крокодилів або в пустиню на льви та леопарди.

Фараон Хнум-го-теп з усіма своїми символічними ознаками сидить на престолі. «Хоронитель письм королівских» передає ему просьбу семітского племена на дозвіл поселити ся в границях его держави. Демітів так і пізнати, такі они вірні, носаті, пейсаті з рудим волосєм та бородою. Всі они йдуть з поклоном: і жінки, і діти з усім своїм добром, з козами і ослами, просячи о пасовиска. Фараон не може рішити ся, бо й так уже на східній границі его держави розмножилось багато того насіня. Він, видно, боїть ся, щоби они не переросли его та не запанували над єгипетским племенем. В Арабії та Палестині живуть їх одноплеминики. Ануж они злучать ся з ними та поборють Єгиптян...

І от фараон Рамвес II каже на східній границі своєї держави ставити кріпости для охорони перед напасниками. Raison d'état каже ему в добре понятім власнім інтересі сторожити ся від семітско-жидівского елемента. Семітских

варшів ширити ідею аграрних страйків та доложити всіх сил до як найуспішнішого їх переведення.

Резолюції предложені другим референтом є отсі:

I. З огляду на се, що москвофільство яко наскрізь патологічний об'яв має свою основу лише в недостаточній інтензивності національно свідомого руху — українська молодіж зібрана на вічу дня 26. липня 1902 взиває українську інтелігенцію до як найінтензивнішого противдлання згубній акції москвофілів дорогою позитивної праці.

II. Ізза того, що підпорядковане ідейно-загальних цілей цілям особистим, а зати́м удержуване яких-небудь звязків із москвофілами їх тільки скріплює — молодіж взиває українську інтелігенцію, зірвати із москвофілами усякі публичні та приватні зносини.

По ухваленю сих резолюцій президія віча зарядила коротку перерву, почім відбуло ся аматорське представлене драматичне з життя підземної Росії. По представленю заставлено в салі столи і розпочав ся комерс з промовами і тоастами та покінчив ся о 3. год. рано.

В неділю рано і пополудни зібрали ся учасники з'їзду на остатні наради, на яких обговорювано діяльність академічної молодіжи в минулім році.

Вечером переважна часть учасників з'їзду відїхала домів, а оставші відїдуть нині, аби запавші ухвали перевести в діло.

— **Заупокійне богослуженє.** Ві вторник дня 29. с. м. о год. рано відправить ВПреоєв. Митрополит в архикатедральній церкві св. Юрія поміаньне богослуженє, за упокій душі бл. п. кардинала Ледуховского префекта св. Конгрег. Пропаганди.

— **Від комітету української академічної молодіжи** одержуємо отсю відозву до поміщеня: Т. Т. Академіків і Абитурантів — та паночки — брідського та каменецкого повіта (котрі там стало перебувають або підчас вакацій) просить ся сей час відворотню почтою подати свої докладні адреси і адреси відомих собі товаришів та товаришок на руки т. Романа Цегельського в Камінці струміловій (з каменецкого повіта) а на руки т. Марка Бардаха в Бродях (з брідського повіта).

— **Рільничі страйки.** В Городенщині страйк обхопив села Михальче, Дубки, Колінки та інші села над Дністром.

В чортківській повіті страйкують селяни в 12 селах власности гр. Лянцкороньского. Страйкуючі поведать ся спокійно.

В Теревовельщині пристали до страйку села: Волиця, Дубина, Підгайчики, Романівка, Вербоваць, Ласківці, Іванівка, Долга, Деревівка і Заваль. Всюда, де вибухнув страйк, застрайкувала також двірська служба. Мимо спокою появили ся в деяких місцевостях відділи уланів. Староство заборонило відбувати збори. До Теревовлі приїхав яко делегат намісництва, концепіст Завістовський.

В Гусятинщині страйкує доси понад 20 сіл. Страйкуючі домагають ся 7. і 8. снопа. Дідичі попали в тревогу і зібрали ся — як доносить Słowo polskie — на нараду під проводом гр. Адама Голуховского. «Більша часть зібраних була за тим, аби поборю ати страйк як найенергічнійше, не робити ніяких уступок і вівзати правительство до скорої і рішучої інтервенції»

робітників уживає він на те, щоб копали прокопи, сипали засипи, палили цеглу і будували кріпости, так званий мур Севострита<sup>19</sup>) або біблійну кріпость Гозен. Жидівському племені віднимають ся дані привілеї і вольности. Се той період єгипетської історії, що в Біблії зове ся «притісненнями Ізраїлтян».

Фараон Рамзес II записаний золотими буквами в книзі єгипетської історії. Він розширив границі своєї держави і зове ся «помножителем царства». До Бактрії, Медії та Персії ідуть єгипетські загони. Заспокоївши свої границі та завівши спокій в нутрі держави, обернув фараон всі свої сили на діла мира. Він побудував нові міста, як славне місто свого імени при уїстю Ніля. В Абідос, в Тебах, в Мемфіс поставив він величаві святині, в Нубії та в Синаю відкрив та використував він копальні золота та срібла, в своїй землі розширив він каналізацію Ніля, щоб орошувати поля і огороди. В Тебах заложив він бібліотеку і школу, де вчені викладали свої лекції. Поети Пентавр та Аменемат величають вчинки сего великого імператора. Таким був сей цар, що зове ся фараоном «притіснення».

(Дальше буде).

ції. Інші з п. Ценьским на чолі були за тим, аби в сім році поробити уступки на річ страйкуючих, а опісля ні одного зі страйкуючих не прийняти на роботу, а до служби спровадити парубків з гір (мазурів — Ред.). Вкінци п. Штекель в своїй промові порадив, аби правительство визначило певне число війська (?) — як се робить ся в Росії — до робіт в поли. Вкінци ухвалено вибрати комітет, який мав би зажадати від правительства енергічної помочи. Ся поміч прибула ще тої самої ночі в виді сотки драгонів, яких староство вислало до Васильковець і Товстенського.

В скалаткім повіті застрайкували ще громади: Скалат новий і старий, Новосілки і Городиця. В деяких селах стоїть військо. В Постолівці повтікала з двора вся служба в числі 60 осіб.

В бучацькім повіті застрайкувала служба і робітники у властителя Бучач, Премінгера.

В Задвір'ю, перемишлянського повіта, арештовано двох селян і відставлено їх до Глинян. Повітовий комісар Стронський виїхав, на приказ намісництва, до Заліщик.

В городецькім повіті — як доносить Dziennik polski — страйкуючі повернули до роботи.

— **Конкурс на шкіц мурованої церкви.** 1) Тип церкви має бути візантійський, приміненій до характеру старих дерев'яних церковей малоруских. 2) Вимагає ся двох видів і приземного плану, в довільній скалі, без перекрою і без конторисів; була би однак пожадана скаля 1 : 100. 3) До конкурсу допущені всі без огляду на заводу кваліфікацію. 4) В склад журі входять запрошені Впреоєв. митрополитом священники, будівничі, малярі і різьбарі. 5) Яко нагороду назначає ся за три найлучші шкіци по 300 корон. 6) Впреоєв. митрополит застерігає собі закупно інших шкіців похвалених через журі. 7) Шкіци мають бути означені девізою об'ясненою в запечатаній коверті, котру отворить ся доперва по рішеню комісії. 8) Шкіци належить віддати або переслати до митрополитичого секретаріяту найдальше до 12. год. в полудне 1. вересня н. ст. 1902. р. 9) Поручає ся душпастирам оголосити сей конкурс в своїх парохіях і заохочувати до участі в конкурсі.

— **Буря і дощ у Львові.** Нині в понеділок о 2. год. пополудни шаліла над Львовом люта буря, а опісля почав падати густий дощ.

— **З Тернопілля** пишуть нам: П. Мор, славнозвісний агітатор та полковник усіх виборчих гинь з послідної кампанії — в нагороду за свої заслуги, які положив на тім своїм так важнім становищу, зівтав іменованій дописувателем встановленого «Słowa a polsk-ogo». Та єї заслуги п. Мора удостоїли ся признання не лише зі сторони Słowa-a, але навіть власть шкільна вподобала собі єго енергію та завзятість, та уділила п. Морови одпорочної відпустки в научних цілях. Єсли однак зважимо, як то нераз тяжко людям правдивої науки, котрі хотіли би на поли научнім працювати, дістати відпустку, та коли при тім додамо, що п. Мор аоза пороги низшої гімназії у житю своїм не виходив, проте не буде міг з тої відпустки як слід скористати то пізнаємо, що ту таки заслуги виборчі п. Мора не малу грали ролю. Тому-ж п. Мор гадає на тім поли дальше працювати, та в протягу року за границю набути дальших досвідів та вичити ся ріжних секретів виборчих тим більше, то п. Михаловський, теперішній шеф п. Мора, при найближших виборах до сойму буде потрібувати єго умілої помочи.

Проф. Дорожинський, котрий своїм надто строгим поведенем та недостачею серця до молодіжи викликав був аж страйк V класу, в котрій був господарем, зівтав, як зачуваємо, перенесений Радою шк. кр. до Перемишля до польської гімназії. Се заряджене Ради шк. кр. прийняли Тернопільці без ріжниць народности здоволенем, а се найліпше вказує, що проф. Дорожинський не мав симпатії не то в школі але навіть і в місті між батьками своїх учеників. Рівнож доказує оно, що Рада шк. кр. не повірила «Галічанінови» та не виділа у страйку української інтриги.

— **Остерога перед 10-сотиковими грішми.** Якесь проворні мантії, що не орють ні снот і в загалі не хочуть забрати ся до ніякої роботи, пускають у Львові, понікльовані чи посрібловані 2-сотикові грішні замість 10-сотикових. Перед сим обманством остерігаємо передовсім наших селян, аби при всяких заплатах добре приглядали ся одержуваним ними грошам.

— **Епілюг розрухів,** які збули ся в червні у Львові, відіграє ся перед звичайним карним трибуналом дня 13. серпня с. р. Прокураторя обжалувала о публічне насильство 50 осіб, з яких 23 сидять доси у слідчій в'язниці.

— **Жиди а розпорядження властей.** Як уміють жиди обійти розпорядження властей, свідчить отся допись з Гуцульщини: На Буковині в розпорядженє (яке би в Галичині дуже придало ся) президента краєвого, щоби коршми і пенки були позамикані в неділі і свята. Та що на Буковині «двірникиють» (вітують) звичайно між гуцулами жиди, то вони уміють всякими способами обійти то розпорядженє, бо-ж виповненем

розпорядження зашкодили би або собі або своїм. На цікавий дотеп впав Янкель Рерхман, двірник з П'яскої, села коло Путилова. Він казав своєму зятеві Абі подати, що він (Аба) отворив «готель», «а у тім готелі», кажуть гуцули, «не ма що й курці попоїсти, а скрипка грає та горівка кружляє чи неділя чи свята, — а панічі (жандарми) боять ся донести, бо двірник з п. капітаном (старостою) собі дуже добрі».

— **Борба соціалізму з католицизмом у Франції** проявила ся в грізній формі. Як доносить телеграми, в Парижі і на провінції потекли струї крови в борбі соціалістів з оборонцями католицизму. Що дня відбувають ся сотки католицьких віч, на яких зібрані протестують проти виданого розпорядження на знесенє конгрегаційних шкіл і цілих монастирів. Рівночасно відбувають ся віча соціалістів та інших ворогів католицизму, на яких сиплять ся похвали та признаня для правительства.

В багато місцевостях власти насильно прогнали монахів і замкнули школи при монастирях.

— **Вибух набоїв.** З Розвадова доносять, що в ночі на 23. с. м. хтось підпалив тамошні магазини жандармерії, в яких містила ся муніція для загального ополчення. Огонь замічено аж тоді, коли почали стріляти патрони. На щастє ніхто з людей не погіб, хотяй град куль вилітав з палаючого магазину.

### Посмертні оповістки.

— **Йосифа Зражевска,** вдова по пароху, упокоїла ся в Коломиї в 67. році житя. В. І. п.!

### Наука, штука, література.

**Василь Пачовський. Празник (образок).** Коломия 1902. Стор. 32, 8°. Ціна 40 сот. (Дістати можна в руских книгарнях у Львові).

Брошурка невелика, тому розгортаємо єї радо, тим більше, що імя автора «Розицаних перел» дає запоруку, що єго віршовану продукцію можна прочитати без скуки, а навіть з деяким естетичним вдоволенем. І дійсно, відразу вражає нас мило плавкість вірша та поправність мови, лишеною якої небудь новомодної, модерністичної штучности. Сам «образок» празника начеркнений вельми живо і з безпощадною житевою правдою. Вражінє — гірке. На празнику в святиченим домі розмовлять ся для кількох присутних «риб», як рижондца, поборца та економ, по польски. Тема розмов — хлоп, для якого не варто нічого робити, бо він піяк, нероба, скот... Пайдократи, радикали, фонетика єго лише деморалізують. Для єго досить такої науки, яку подає єму «старо-русская партия».

Аби нисьма хлоп тільки знав,  
Щоби апостола читав —  
То вже досить для нього;  
Але аби хомут такий  
Читав брошурів стіс цілий,  
Ще против «ксондза» свого?...

Вправді зміж розбавленого гурта молодіжи роздасть ся сльіз «на здоровлє всіх селян», так пан економ замітив голосно, що «to chamy, to hołota», а коли загомонів народний гимн «Ще не вмерла», поснішив отець декан з оправданем: «to młodzież, ot głupota!» Для доповнення картини цілого празника традиційний «ptaszek», танці, то знов «króciutki» при зеленім столику...

Одинокою відрадою в сім прикрім вражіню, яке лишаєсь по прочтаню «Празника» Пачовського, хіба те, що виведені в ньому типи се продукт тої моральної гниї, яку ширить у нас москвофільство, та надія що із загином партії безхарактерних ренегатів народний організм вилічить ся радикально з тої гидкої прокази. Бо чейже годі заперечити, що між нашим духовенством маємо поражаючо більшу частину людей світлих, діяльних, правдивих пастирів народу та ревних подвижників національної справи.

У них сего рода образки як «Празник» Пачовського певно не виводять ся. ок.

### Телеграми.

**Ішль,** 28. липня. Вчера вечером прибула ту княгиня Гізеля баварска.

**Женева,** 28. липня. Journal de Geneve доносить, що непорозумінє італійско-швайцарське в справі оголошеня женевської анархістичної часописи вже полагоджено. Обох послів, Сільвестреліго і Кардіна, відкличуть з їх становищ, а їх місце займуть інші послі. Справу порішено за посередництвом Німеччини.

**Чернівці,** 28. липня. В 1904. р. має відбути ся ту краєва промислова вистава.

На суботнішнім засіданю сойму пос. Нико-

